

A F S C H R I F T .

Mr. A. Bouwman Orgelbouwkundige  
Woonhuis stadhouderskade 145, Tel. 723587  
Bureau Amstel 169, Tel. 54282 Amsterdam  
22 Februari 1954.

De Weledelgestrenge Heer  
H. Eldering,  
Verlengde Schrans 82  
Huizum - Leeuwarden.

Zeer geachte Heer Eldering,

Hierbij bevestig ik U de gedane aanvraag om advies betreffende de plaatsing van een nieuw pijporgel in het Gemeentecentrum der Gereformeerde Kerk te Emmen. U eeldemee, dat het in de bedoeling lag, om het instrument aanvankelijk voor 600 zangers voldoende te doen zijn en later voor ongeveer 850.

Wanneer, zoals U zei, niet meer dan f. 20.000,- voor een orgel beschikbaar kan worden gesteld, zal het niet mogelijk zijn om dit "zonder het te forceren" toereikend te doen zijn voor deze kerkruimte en dit aantal zitplaatsen. Wanneer men zich aanvankelijk niet wil behelpen, maar wil inzetten met een instrument dat normaal voldoende is voor 600 zangers, zal men tenminste tot f. 25.000.- moeten gaan, terwijl men voor 850 zitplaatsen komt op een instrument van ongeveer f. 35.000.-. Deze bedragen zijn door mij gecalculeerd voor een instrument in de gelijke uitvoering volgens de laagste door goede Protestantse orgelbouwers gerekende prijzen (b.v. voor het electrisch sleepladensysteem van de firma Verweij's te Amsterdam, U wel bekend). Rekent men met de prijzen van de firma's als Flentrop van Leeuwen en Ruiter, dan zijn deze op zijn minst nog 30% hoger.

U gaf als plaats van het orgel aan de linkerzijde van het podium en vroeg of deze plaats gunstiger of ongunstiger was dan opstelling van het instrument in een uitbouw aan de achterzijde van het podium. Laatstgenoemde plaats zou ik U stellig ontraden, omdat het orgel dan niet vrij in de ruimte staat en bovendien nog geluid verloren gaat doordat het de afstand over het podium moet afleggen. Uw ontwerp heeft het voordeel, dat het orgel het dichtst staat bij dat gedeelte van de kerkruimte, waar de meeste zangers gezeten zijn, en ook in de kerkruimte zelf is opgenomen. Ook is het bij Uw opstelling mogelijk om op kosten van een kast te besparen, door b.v. de drie manualen en het pedaal in één kadt op te nemen. Wel zal het gewenst zijn om de vrije hoogte boven het orgel zo groot mogelijk te maken en te zorgen dat door het schuine dak zoveel mogelijk geluid in de kerkruimte wordt geëkaatst.

Als totale dispositie, in de eerste plaats ingesteld op de Gereformeerde eredienst maar ook voor concertspel en koorbegeleiding geschikt, had ik mij gedacht de volgende, waarbij de voorlopige achterwege te laten registers tussen haakjes zijn geplaatst.

Manuaal I :

7 (5) stemmen:

Holpijp 8', Tolkaan 8'9 groot octaaf voortgezet in Holpijp), Openfluit 4', Octaaf 28 (Quintsfluit 1.1/38), Scherp 1' 4 sterk, (Musette 8').

Manuaal II 7 (6) stemmen:

Holquintadena 16', Praestant 8', Roerfluit 8', Octaaf 4', (nasard 2.2/3'), Mixtuur 2' 6 sterk, Trompet 8'.

Manuaal III 7 (5) stemmen:

Holpijp 8', Salicionaal 8', Koppelfluit 4', Nachthoorn 2', Sesquialtera 1.1/3' sterk (met septime), (Cymbel 1/2' 3 sterk), (Hobo 8').

Pedaal 3 (2) plus 5(3) units plus 2 (2) transmissies:

Subbas 16', Openfluit 8', Gedekt 8' unit, Koraalbas 4' unit, Zwegel 2' unit, (Bazuin 16'), Trombone 8' unit, Klaroen 4' unit), Holguindatena 32' transmissie, Holguintadena 16' transmissie.

Voorts de gebruikelijke normale manuaal- en pedaalkoppels, tremulanten, vrije combinatie, generaal-crescendo enz.

Teneinde ontstemming tussen de klavieren onderling te voorkomen, zal het gewenst zijn om het hoogteverschil onderling niet te groot te maken, maar wel in het front de verschillende "werken" te doen uitkomen. Op die manier grijpt de klank van de verschillende manualen ook beter in elkander.

Om geen klank verloren te laten gaan is het gewenst geen der manualen in een zwelkast te plaatsen. Indien dit mogelijk is, doordat de organist voor het instrument kan zitten, zou ik het meest voelen voor mechanische tractuur.

Gaarne ben ik bereid om dit plan meer uit te werken, o.a. met samenstelling van vulstemmen en mensuren, of ook een voorlopige vrijblijvende offerte te vragen aan een of meer orgelbouwers, die U gewenst acht.

Met belangstelling zie ik Uw bericht tegemoet en verblijf inmiddels, met vriendelijke groet,

hoogachtend,

w.g. A. Bouwman.